

Ļoti augstas veiktspējas elektronisko sakaru tīklu attīstība Latvijā

Publicēts: 19.05.2020.

Atjaunināts: 15.02.2022.

5G ieviešana

Lai sekmētu jauno elektronisko sakaru 5G tehnoloģiju savlaicīgu ieviešanu Eiropas Savienībā (turpmāk - ES) 2016. gada 14. septembrī Eiropas Komisija (turpmāk - EK) publicēja paziņojumu "5G Eiropai. Rīcības plāns". Rīcības plānā paredzēts līdz 2025. gadam nodrošināt nepārtrauktu 5G pārklājumu visu lielāko pilsētu teritorijās un gar visiem galvenajiem sauszemes transporta ceļiem. Saskaņā ar EK norādēm, visām ES dalībvalstīm tika ieteikts izstrādāt 5G ieviešanas ceļvežus, kā daļu no koordinētām darbībām, lai veicinātu 5G attīstību visās ES dalībvalstīs.

5G infrastruktūras izvēšana ir viens no pamatelementiem ES savienojamības nodrošināšanai un konkurētspējas uzlabošanai, no kā labumu gūtu kā patērētāji, tā arī uzņēmēji visdažādākajās nozarēs. Tiek lēsts, ka ieguvumi no 5G ieviešanas četrās izpētītajās rūpniecības nozarēs (automobiļu rūpniecība, veselības aprūpe, transports un komunālie pakalpojumi) var sasniegt 113,1 miljardu eiro gadā. Latvijā notiek pārrunas ar transporta nozari, lai pielāgotu publisko infrastruktūru ātrākai un lētākai elektronisko sakaru tīklu izvēšanai. 2018. gada 26. septembrī tika pieņemtas EK Sakaru komitejas sagatavojamās vadlīnijas. Satiksmes ministrijas 2017. gada 16. novembrī izveidotā 5G mobilo tīklu ieviešanas darba grupa ir noslēgusi darbu, kuras mērķis bija sagatavot priekšlikumus piektās paaudzes (5G) mobilo tīklu ieviešanai. Pamatojoties uz sagatavotajiem priekšlikumiem, tika izstrādāts informatīvais ziņojums "Ceļvedis piektās paaudzes (5G) publisko mobilo elektronisko sakaru tīklu ieviešanai Latvijā", kas ir apstiprināts Ministru kabineta 2020. gada 18. februāra sēdē.

Nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīklu attīstība Latvijā

Lai nodrošinātu platjoslas piekļuves pakalpojumu vienlīdzīgu pieejamību visā Latvijā, 2012. gadā ir uzsākta un šobrīd tiek īstenota ar EK 2011. gada 9. novembra lēmumu Nr. C(2011)7699) apstiprinātā [valsts atbalsta programma "Nr. SA.33324 \(2011/N\) – Nākamās paaudzes tīkli lauku teritorijās"](#). Tās īstenotāja ir valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs".

Valsts atbalsta programma tiek īstenota divās kārtās un tās ietvaros tiek izbūvēta elektronisko sakaru optiskā tīkla "vidējā jūdze" un izveidoti optiskā tīkla piekļuves punkti teritorijās, kurās nevienam elektronisko sakaru komersantam nav tādas infrastruktūras, lai sniegtu interneta piekļuves pakalpojumus ar datu pārraides ātrumu vismaz 30 Mbit/s, un elektronisko sakaru komersants tuvāko triju gadu laikā neplāno tādu infrastruktūru izbūvēt (turpmāk – "baltās" teritorijas). Optiskā tīkla piekļuves punktos nodrošināta iespēja vismaz pieciem elektronisko sakaru komersantiem ar vienādiem, nediskriminējošiem nosacījumiem veidot „pēdējās” jūdzes pieslēgumus, lai sniegtu interneta piekļuves pakalpojumus galalietotājiem.

2015. gada 31. augustā ir pabeigta valsts atbalsta programmas 1. kārtā, kuras īstenošanas rezultātā ir izbūvēti 1813 km elektronisko sakaru "vidējās jūdzes" optisko kabeļu trases un izveidoti 177 optiskā tīkla piekļuves punkti.

Valsts atbalsta programmas 2. kārtā - projekts "Elektroniskās sakaru infrastruktūras pieejamības uzlabošana lauku teritorijās" Nr. 2.1.1.0/16/I/001 - ir uzsākts 2016. gadā un to paredzēts īstenot līdz 2023. gada 31. decembrim.

Valsts atbalsta programmas [2. kārtas ietvaros plānots izbūvēt aptuveni 2200 km "vidējās jūdzes" optisko kabeļu tīkla un izveidot vismaz 220 piekļuves punktus](#), kuros vismaz pieciem elektronisko sakaru komersantiem būs iespēja veidot "pēdējās" jūdzes pieslēgumus platjoslas piekļuves pakalpojumu sniegšanai galalietotājiem.

Šobrīd norit optiskās infrastruktūras būvniecības darbi. Plašāka informācija par valsts atbalsta programmu pieejama [projekta īstenotāja valsts akciju sabiedrības "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs" mājas lapā](#).

Ar Ministru kabineta 2021.gada 11.novembra rīkojumu Nr.826 ir apstiprināts Elektronisko sakaru nozares attīstības plāns 2021.–2027. gadam, kas paredz pasākumus, tostarp valsts atbalstu ļoti augstas veiktspējas tīklu attīstībai. Pieejams šeit:

<https://likumi.lv/ta/id/327586-par-elektronisko-sakaru-nozares-attistibas-planu-2021-2027-gadam>

Ir pieņemti jauni ES digitālas desmitgades stratēģijas mērķi 2030. gadam – "visām Eiropas māsaimniecībām pieeju Gigabitu tīklam un visās apdzīvotās teritorijās 5G pārklājumu" (Ar EK 2021.gada 9.marta paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un Sociālo Lietu Komitejai un Reģionu Komitejai "Digitālais kompos 2030. gadam: Eiropas ceļš uz digitālo desmitgadi"(pieejams šeit: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118>).

Līdz ar to, lai veicinātu šo mērķu sasniegšanu, ir plānoti šādi galvenie darbības virzieni (vairāk informācijas Elektronisko sakaru nozares attīstības plānā 2021.–2027. gadam):

Investīcijas platjoslas infrastruktūras attīstībai no šādiem savstarpēji papildinošiem avotiem:

Atvērto tīklu infrastruktūras un noturības mehānisms;

Eiropas Reģionālās attīstības fonda;

Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments (CEF);

valsts un pašvaldību budžeti;

privātās investīcijas;

papildus Satiksmes ministrija izskata arī citus iespējamus finansēšanas avotus, kā arī investīciju piesaistes modeļus.

Izmaiņas likumdošanā, lai samazinātu platjoslas ierīkošanas izmaksas elektronisko sakaru komersantiem un veicinātu platjoslas pieejamību pēc iespējas lielākai iedzīvotāju daļai.

Atzīmējams, ka 2020.gadā ir uzsākta ES Platjoslas izmaksu samazināšanas direktīvas pārskatīšana (indikatīvi līdz 2021.gada beigām plānots sagatavot priekšlikuma dokumentu), līdz ar to pēc direktīvas grozījumu apstiprināšanas, būs iespējama jaunu pasākumu izvērtēšana un iekļaušana nacionālajā regulējumā.

<https://www.sam.gov.lv/lv/loti-augstas-veiktspejas-elektronisko-sakaru-tiklu-attistiba-latvija>